

Zpráva ze zahraniční služební cesty

Jméno účastníka cesty	PhDr. Bohdana Stoklasová
Pracoviště – instituce, adresa	Národní knihovna ČR, Klementinum 190, 110 00 Praha 1
Pracoviště – zařazení	Ředitelka Úseku novodobých fondů a služeb
Důvod cesty	<ul style="list-style-type: none"> • Světový knihovnický a informační kongres IFLA 2007 • Jednání IFLA Working Group on Guidelines for National Bibliographies – příprava publikace • Referát v bloku Digital Preservation and Archiving Update • Návštěva výstavy a sledování vývoje nástrojů pro budování univerzálních i oborových informačních bran a digitálních repozitářů • Diskuse se zahraničními kolegy o problematice oborových informačních bran a digitálních repozitářů • Upevnění a rozvoj existujících odborných kontaktů a navázání kontaktů nových • Jednání o problematice autorských práv a zpřístupnění digitálních dokumentů • Účast na Konferenci ředitelů světových národních knihoven (CDNL) • Informace o novostavbě NK
Místo – město	Durban
Místo – země	Jižní Afrika
Datum (od-do)	16.8.2006-26.8.2007
Podrobný časový harmonogram	Odlet: 16.8.2007 Konference IFLA + související aktivity: 17.8.-25.8.2007 Návrat: 25.8.2006 (přilet 26.8.2007)
Spolucestující z NK	M. Balíková, J. Pospíšilová (s ohledem na odlišnost programu předloží vlastní cestovní zprávy)
Finanční zajištění	Rozpočet NK ČR, výzkumný záměr – G31
Cíle cesty	<ul style="list-style-type: none"> • Světový knihovnický a informační kongres IFLA 2007 – návštěva kongresu • Jednání IFLA Working Group on Guidelines for National Bibliographies – příprava publikace, která má být vydána v roce 2008 • Referát v bloku Digital Preservation and Archiving Update – referát o situaci v ČR, vyslechnutí referátů o situaci v zahraničí, účast v diskusi • Návštěva výstavy a sledování vývoje nástrojů pro budování univerzálních i oborových informačních bran a digitálních repozitářů • Diskuse se zahraničními kolegy o problematice oborových informačních bran a digitálních repozitářů – kuloárové diskuse, získání nejnovějších informací, informace o situaci v ČR • Upevnění a rozvoj existujících odborných kontaktů a

	<p>navázání kontaktů nových</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednání o problematice autorských práv a zpřístupnění digitálních dokumentů – zejména s ohledem na mezinárodní zastřešení těchto aktivit • Účast na Konferenci ředitelů světových národních knihoven (CDNL) – zastupování NK • Informace o novostavbě NK – předem vyžádané i na místě sjednané schůzky
Plnění cílů cesty	<p>Všechny cíle cesty byly splněny.</p> <p>Účast na jednání IFLA Working Group on Guidelines for National Bibliographies</p> <p>Hlavní prioritou pracovní skupiny příprava doporučení pro elektronické bibliografie. Materiál je téměř dokončen, probíhají konečné úpravy a příprava pro mezinárodní připomínkové řízení. Účast v této pracovní skupině pokládám za velmi významnou nejen pro další směřování České národní bibliografie, ale především s ohledem na problematiku související se strategickým směřováním i praktickým řešením projektů Budování vzájemně kompatibilních informačních systémů pro přístup k heterogenním informačním zdrojům a jejich zastřešení prostřednictvím Jednotné informační brány; Zajištění provozu Jednotné informační brány v celonárodním měřítku, zpřístupnění informačních zdrojů Národní knihovny České republiky a českých webových zdrojů a Koordinovaná tvorba oborových informačních bran pro oblast výzkumu.</p> <p>Vyslechnutí referátů přednesených na konferenci s hlavním zaměřením na problematiku národních bibliografií, elektronických zdrojů, budování portálů a zastřešování digitálních knihoven jejich prostřednictvím, budování digitálních repozitářů</p> <p>Úplný program konference http://www.ifla.org/IV/ifla73/Programme2007.htm není reálně obsáhnut. S ohledem na výše uvedené zájmové okruhy jsem si na konferenci vybrala a navštívila relevantní bloky.</p> <p>Referát v bloku Digital Preservation and Archiving Update</p> <p>Digital Preservation je novou oblastí a bylo příjemné, že jsme byli vyzváni k přednesení referátu (v příloze CZ) o situaci v ČR. Zejména naše koncepce v této oblasti je pro zahraničí velmi zajímavá a inspirující, poněkud paradoxně zřejmě některé její prvky budou dříve uplatněny v zahraničí než u nás. Zajímavé bylo vyslechnutí referátů o situaci v zahraničí, diskuse i závěry celého bloku.</p>

Návštěva výstavy a sledování vývoje nástrojů pro budování univerzálních i oborových informačních bran a digitálních repozitářů

Navštívila jsem stánky vystavovatelů knihovnických systémů a zajímala se především o vývoj nástrojů pro budování informačních bran, univerzálních portálů a digitálních repozitářů. Pro integraci a maximální uživatelský komfort jsou zajímavé vyvíjející se nástroje pro širokou integraci služeb poskytující komfort a jednoduchost Googlu, ale opírající se o „uspořádané“ a spolehlivé zdroje knihoven. U nás známým reprezentantem těchto nástrojů je např. PRIMO firmy ExLibris. Společně s kolegy z NK jsme navštívili prezentaci systému PRIMO. V segmentu komerčních systémů pro budování digitálních repozitářů disponujících i tzv. preservation modulem je prozatím velmi malý výběr, jehož důsledkem je vysoká cena. Vzhledem k poměrně úzkému trhu lze v budoucnu těžko čekat zásadní změnu. Konzultovali jsme se zástupci firem i uživateli systémů a získali užitečné nejnovější informace.

Diskuse se zahraničními kolegy o problematice oborových informačních bran a digitálních repozitářů. Upevnění a rozvoj existujících odborných kontaktů a navázání kontaktů nových.

Konference IFLA je výjimečnou příležitostí pro upevnění a rozvoj existujících odborných kontaktů a navázání kontaktů nových vzhledem k tomu, že kromě jednání v sekcích je zde řada společenských akcí a dalších příležitostí podporujících rozvoj odborných kontaktů v rovině více i méně formální.

Jednání o problematice autorských práv a zpřístupnění digitálních dokumentů – zejména s ohledem na mezinárodní zastřešení těchto aktivit

Zúčastnila jsem se několika jednání k tomuto tématu – především s ohledem na možnost zapojení NK do testování a pilotních projektů v této oblasti. Jedná se o problematiku velmi důležitou s ohledem na usnadnění přístupu k informacím v rámci portálů a digitálních knihoven.

Účast na Konferenci ředitelů světových národních knihoven (CDNL)

Vzhledem k tomu, že jsem letos byla za NK jediným účastníkem z užšího vedení NK, zastupovala jsem NK na této oficiálně-pracovní akci.

Informace o novostavbě NK – předem vyžádané i na místě sjednané schůzky

Novostavba NK vzbudila v zahraniční nebývalý ohlas.

	<p>Ředitelé zahraničních národních knihoven ji označili za nejzajímavější a nejmodernější návrh v oblasti soudobých národních knihoven a ocenili zejména dokonalou organizaci knihovnických procesů a otevření veřejnosti. Zájem o konzultace i materiály byl až překvapivý. Potěšitelný byl zájem zejména od ředitelů těch knihoven, kde realizace novostaveb právě probíhá nebo se připravuje.</p>
Program a další podrobnější informace	<p>Úplný program konference je v elektronické podobě k dispozici na http://www.ifla.org/IV/ifla73/Programme2007.htm, v tištěné podobě (včetně seznamu účastníků) ve studovně knihovnické literatury. Přivezla jsem řadu materiálů interní povahy, které nemohu být zveřejněny, ale budou užitečné zejména pro přípravu výběru systému pro digitální repozitář.</p>
Přivezené materiály	<p>Všechny materiály jsou k dispozici ve studovně knihovnické literatury NK ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tištěný program kongresu IFLA 2007 • CD s úplným programem a referáty kongresu IFLA 2007 • Tištěná publikace Moving ahead – Library and Archives Canada • Tištěná publikace Progress and development of South African libraries • CD National Library of South Africa • Tištěný předběžný program kongresu IFLA 2008
Tištěné přílohy a elektronické dokumenty	<ul style="list-style-type: none"> • Zpráva je k dispozici ve studovně knihovnické literatury NK ČR • Elektronické dokumenty – viz navigace výše v textu.
Datum předložení zprávy	28.8.2007
Podpis předkladatele zprávy	

Digital Preservation in the Czech Republic

Update on Activities at the Czech Republic at the Digital Archiving and Preservation Update Session

Bohdana Stoklasova, National Library of the Czech Republic
Pavel Krbec, Charles University Prague

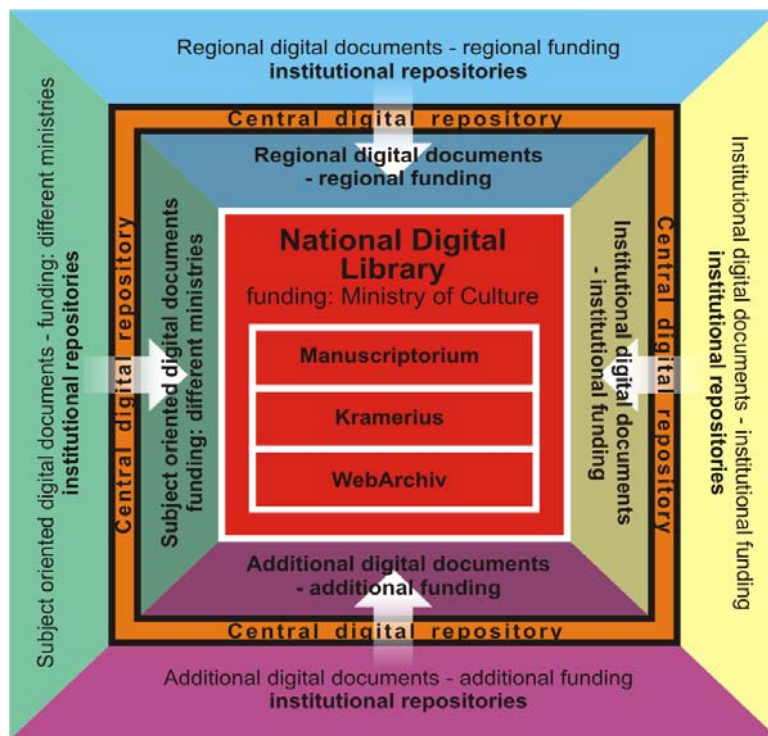
Introduction

Czech Republic has a long tradition in digitization and web harvesting. National Library of the Czech Republic was awarded the first UNESCO/Jikji Memory of the World Prize for its contribution to the preservation and accessibility of its documentary heritage in 2005. However, when we look at digital preservation in all its complexity, we have to admit that digital preservation has been underestimated and that it is only in its infancy. Thanks to large national grant projects, our digitization projects including endangered books and periodicals and historical manuscripts started in the early '90s. We started with harvesting and archiving of Czech web resources in 2000. We have several million digitized pages and about 50 million archived web documents (about 30 TB together) covering the core of the national cultural heritage. These documents are accessible via the three national subsystems, Manuscriptorium, Kramerijs and WebArchiv, covered by the Czech National Digital Library <http://www.ndk.cz/narodni-dk>. There are also many projects running in other libraries and universities that are expected to enrich the Czech National Digital Library in the future.

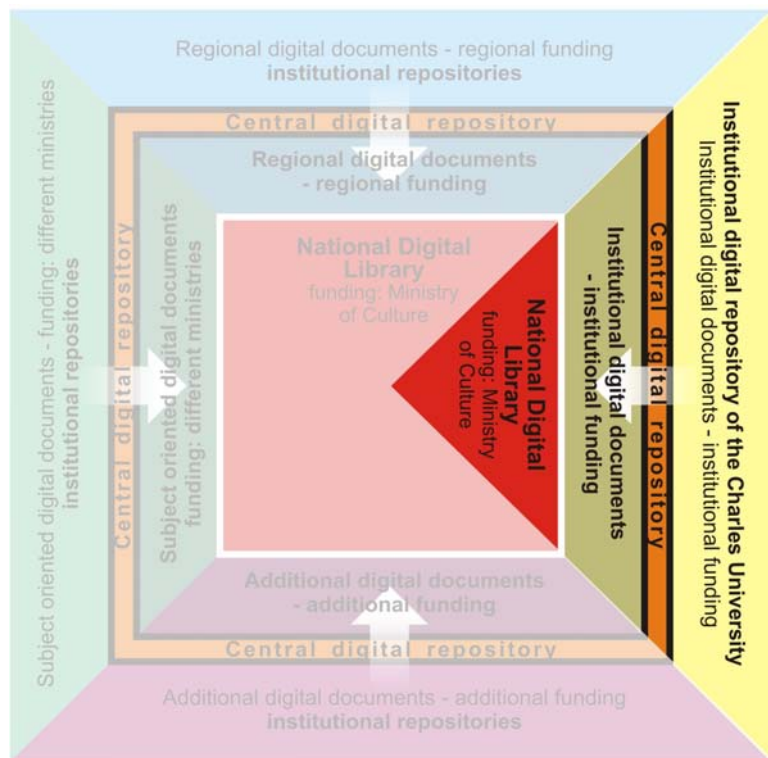
National policy

National policy is based on the *Concept of long-term preservation of and access to national document cultural heritage* <http://www.ndk.cz/koncepce> prepared by the Czech Ministry of Culture in cooperation with the National Library of the Czech Republic. This concept was prepared in 2005 and it was updated in 2006, however, the whole procedure is delayed as a result of political, or rather economical, situation. The main priority for the present government is reducing of the state debt to be able to use Euro. Of course, all concepts like the *Concept of long-term preservation* need a big amount of money to be brought from paper to real life and there is a strong competition among different projects and concepts. We have just completed the audit of the central digital repository based on the DPE DRAMBORA toolkit <http://www.repositoryaudit.eu>. The audit based on the European set of criteria proving that our repository can not be qualified as a trusted one and that substantial part of our national cultural heritage is at risk (which means another serious debt :-)) together with permanent pressure of the EC on national governments and CENL, CDNL and IFLA recommendation in this area might be helpful. We will use pictures to explain the organization of digital preservation as described in the *Concept of long-term preservation*.

Picture 1: Concept of the National Digital Library and its central repository

Picture 2: Relationship between the central repository of the National Digital Library and the institutional repository of the Charles University

Let us start in the middle of the diagram. The center, or heart, of the whole system called the National Digital Library contains selected digital documents as the core national cultural heritage. These digital documents intended for a long-term preservation are both digitized or born digital, and they are produced within three large national projects funded by the Ministry of Culture - Manuscriptorium, Kramerius and WebArchiv. Documents owned or produced by any Czech library, museum, archive, or other institution can be selected to be part of the National Digital Library. Digitizing, creating metadata, and preserving these selected documents are funded by the Ministry of Culture. Institutions with digital data not selected for the National Digital Library will also be invited to deposit their data in the central repository at their request, but additional funding will be required from other ministries (according to different subject areas), regions, or institutions. Other institutions produce digital data but are not interested in depositing their data in the central repository. Digital data stored in local repositories built by such institutions and funded by different ministries, local authorities, individual institutions, and corporations can be integrated under the umbrella of national, or international, portals and other integrating tools, if those agencies adhere to agreed standards.

National Library of the Czech Republic and its role in long-term preservation, Central digital repository

National Library of the Czech Republic is a key player in the area of long-term preservation in the country. Large national digitisation projects have been functioning under its leadership and coordination for more than ten years, combined with other regional, subject-oriented, institutional, and other projects. These projects have produced millions of digitized pages and digital born documents needing long-term preservation. Central digital repository has been established at the National Library and the Current installation of its Central Data Storage (CDS) is built on IBM products. As the central disk storage two IBM Systems Storage DS 4800 are installed, one in Klementinum and the second one in Hostivar datacenter. These datacenters are connected via dark fibre with CWDM modules and fibre channel switches SAN16B-2 built Storage Area Network (SAN) are used in each of above mentioned localities. For the backup and archiving services the Tivoli Storage Manager (TSM) together with an IBM tape library is used. The currently implemented solution for the Central Data Storage provides the possibility to store digitalized data on the safe platform with flexible capacity. The CDS offers also services concerning Disaster Recovery. Data are replicated between two datacenters more than 20 km distant. Both this replication and distance between localities protect data against the physical destruction of the building, long power outage, etc. Together with CDS both backup and archiving systems are available to protect operating data against human or software error. Next steps beside appropriate CDS capacity for digitalization in year 2008 are to be finalization of backup and archiving strategy for selected applications to enhance data security. However, without the DOMS our repository is far from a trusted one. Although we have defined all the necessary metadata (including administrative ones) and the SIPs should be theoretically ok, all the basic OAIS functionality connected with digital objects management, preservation including preservation planning are missing. Access to digital objects is done through particular application having more or less reliable authorization and authentication mechanisms. Because of lack of research and programming resources we are looking for commercial systems. The RFP should be prepared and the tender should be opened in 2008 and the DOMS selected and implemented in 2009. Since licenses and maintenance of DOMS are extremely expensive, DOMS is connected to the approval and funding of the *Concept of long-term preservation*.

Standardization and systems used in digital repositories in the Czech Republic

The situation in descriptive metadata is very good, international standards as DC and MARCXML are used in most Czech libraries. Structural and administrative metadata are new in our country – the first national draft based on METS and PREMIS has just appeared for comments. The missing DOMS in the central repository and plans for commercial systems for the central repository have been mentioned. Czech universities use DSpace or DigiTool.

Sustainability

Digital preservation can not be covered from regular budgets of memory or research institutions and it is mainly based on grants. These grants are limited for several years, sometimes even for one year, which results in serious problem of continuity and sustainability after the grant is over.

National concept of long-term preservation should secure sustainability for the central repository protecting mainly the core of the national digital cultural heritage. Sustainability of institutional repositories depends completely on their own responsibility and resources and their coordination are very poor.